

динаміці соціальності знання відкриває індивідів один одному, забезпечуючи самореалізацію через їхню взаємодію.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Луман Н. Введение в системную теорию / Никлас Луман / (Под редакцией Дирка Веккера). Пер. с нем. / К. Тимофеева. М.: Издательство «Логос». 2007. – 360 с.
2. Полани М. Личностное знание. На пути к посткритической философии. / М. Полани. – М.: Б.и., 1985. – 344 с.
3. Франк С. Л. Духовные основы общества. / С. Л. Франк. – М.: Республика, 1992. – 510 с.
4. Поппер К. Открытое общество и его враги: [В 2 т.]. Т. 1. / К. Поппер. – М.: Междунар. фонд «Культ. инициатива», 1992. – 446 с.
5. Ахиезер А. С. Как открыть «закрытое» общество. / А. С. Ахиезер. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 2007. – 40 с.

SUMMARY

Basic description of modern educational space - openness is analysed in the article. Open education is one of base concepts of civilization-evolutional realities.

В.О. СКВОРЕЦЬ

ЖИТТЄУСТРІЙ НАРОДУ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

В Україні вже більше двох десятиліть здійснюються реформи, але вони, на жаль, не принесли процвітання українському народу. Життя переважаючої більшості громадян України в 90-х роках різко погіршилося, стало нестерпним (що й зумовило події «помаранчевої революції»). За оцінкою демографів ООН, український народ перетворився на «вимираючу націю» (2001 р.). З 2000 р. в житті жителів України відбуваються позитивні зміни, але вони не вселяють оптимістичної перспективи, оскільки соціальний організм України вражений невиліковними соціальними хворобами. Ці негативні соціальні реалії життя українського народу знаходяться у глибокій суперечності із гаслами про курс на євроінтеграцію, що супроводжували діяльність усіх Президентів України. Головна причина такого хворобливого стану українського суспільства полягає в ігноруванні потреб та інтересів народу правлячими колами, які майже завжди діють у власних вузькогрупових інтересах.

Аналіз різних аспектів феномена життєустрою народу знаходимо в низці робіт таких дослідників як О.Г. Білорус, В.І. Воловик, О.І.Гош, М.І. Дробноход, С.Г. Кара-Мурза, С.Б. Кримський, Е.М. Лібанова, Ю.М. Пахомов, О.С. Панарін, С.І. Пирожков, М.І. Сенченко, В.Ф. Сіренко, М.О. Шульга та інших. Проте проблема змін життєустрою народу під впливом певних стратегій розвитку України ще й досі залишається малодослідженою.

Мета статті – визначити роль життєустрою українського народу у виборі оптимальної стратегії розвитку України.

Життєустрій народу – це поняття для позначення соціального феномена, який відображає історично утворений порядок взаємозв'язку людини, природи і суспільства, що забезпечує інтеграцію суб'єктів життєдіяльності в певний соціоісторичний організм і відтворення останнього як органічної цілісності, яка ґрунтується на відтворювальних процесах, що включають відтворення людини, економічної системи, соціальної структури, політичної системи, техносфери, соціокультурної сфери та способу життя соціальних суб'єктів.

Стратегія постає як мистецтво економічного, суспільного, політичного керівництва масами, що визначає головний напрям їхніх дій та вчинків.

Актуалізуючи роль і значення філософської рефлексії стратегій розвитку суспільства, фахівці зазначають, що «коли віддзеркалення внутрішніх процесів запізнюється, або має неадекватний характер, то суспільство не виходить на стратегію самозбереження, а переходить у стан рушійних катаклізмів, або в режим саморозпаду й деградації. Фактично це є діагноз сучасного стану українського суспільства» [1, с. 661]. Поділяючи цю оцінку сучасного стану нашого суспільства,

спробуємо з'ясувати, які стратегії сприяли формуванню цієї ситуації. Громадянам України відомо, що в 90-х роках ХХ ст. в Україні здійснювалася стратегія ринкових реформ, але лише вузькому колу науковців довелося досліджувати сутність цієї стратегії.

У колективній праці вітчизняних дослідників «Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь» її автори дають об'єктивну оцінку тим процесам, що відбулися в економіці України та українському суспільстві внаслідок проведення неоліберальних реформ. Вони розкрили антинародну та антисоціальну сутність неоліберального проекту щодо потреб та інтересів українського народу. В доповіді показано механізм реалізації цього проекту: «неоліберальна стратегія соціально-економічної трансформації українського суспільства не була самостійним витвором владного співтовариства України, це були дії за вказівками прокапіталістичних сил, але воно погодилося на цей шлях «входження до світового співтовариства цивілізованих країн», оскільки він відкривав йому можливості надзвичайно швидкого збагачення навіть ціною добре прогнозованої та скерованої соціальної катастрофи. Проголошення безальтернативності обраного курсу доповнювалося ідеологічним маскуванням його сутності та дійсних цілей. Проголошувалося, що розбудова «вільної ринкової економіки» – це шлях до економічного зростання, а через нього й до вирішення більшості соціальних проблем, шлях до соціально орієнтованої економіки. Тобто, проголошувалося досягнення такого результату, до якого неоліберальні реформи принципово не могли привести» [14, с. 655-657].

В доповіді визнається, що Україна переживає процес перетворення на периферію світової капіталістичної системи. Бути периферією – означає бути включеним до світових виробничо-вартісних ланцюгів як джерело сировини, дешевої робочої сили та місце зосередження низько технологічних екологічно шкідливих галузей виробництва, що виробляють продукти з низькою доданою вартістю. Тому країни периферії не мають можливості акумулювати достатньо ресурсів для забезпечення власного розвитку, постійно відчувають нестачу капіталів і залежать від світових центрів накопичення капіталу [14, с. 655-657].

Наслідком неоліберальних ринкових реформ в Україні стало домінування деградації у відтворювальних процесах усіх сфер життя нашого суспільства. Основною рисою процесу відтворення людини в Україні є швидка депопуляція населення, чисельність якого скоротилася з 52,2 млн. осіб на 1 січня 1993 р. до менш як 45,5 млн. осіб на 1 липня 2013 р. Відтворення виробництва в Україні теж пережило незвичні для мирного часу потрясіння. У 2000 році рівень валового внутрішнього продукту України склав усього 41% від рівня 1990 р. Ю.В. Макогон показав наслідки впливу руйнівних реформ у промисловості на економічний розвиток України в контексті розвитку світової економіки. «У 2008 році ВВП України становив тільки 74,1 %, а у 2009-му – 62,9 % від показників 1990 року. А ось світовий ВВП протягом 1990-2009 років зріс на 86,7 %» [12]. У відтворенні соціальної структури суспільства теж відбулася кардинальна зміна. Україні від УРСР дісталася соціальна структура, що мала в основі людей середнього достатку, тобто тих, хто на Заході позначається як «середній клас». Із 1988 до 2001 р. чисельність нижчих прошарків зросла від 5,7% до 88%, середніх скоротилася з 75% до 9,8%, вищих – з 19,3% – до 2% [8, 25]. Навіть після певних позитивних змін у соціальному розвитку українського суспільства на початку ХХІ століття Е. Лібанова визнала, що в сучасній Україні (2008 р.) «соціальна структура наближена радше до латиноамериканських або африканських, ніж до європейських взірців» [11, с. 120].

Аналіз тенденцій соціального розвитку України в 1991-2000 рр. засвідчує, що це був період деградації соціальної сфери. М.А. Павловський наводить такі показники: «Витрати зведеного бюджету з 1990 по 1998 рік зменшилися із 78,2 млрд. дол. США до 12,4 млрд. дол. США, тобто у 6,3 раза, в тому числі на освіту – з 12 млрд. дол. США до 1,8 млрд. дол. (у 6,7 раза); на охорону здоров'я – з 7,9 млрд. дол. до 1,5 млрд. дол. (у 5,3 раза); на культуру – з 1,3 дол. до 0,1 млрд. дол. (у 13 разів)» [15, с. 16-17]. За даними науковців, з 1990 р. по 2001 р. кількість працівників, зайнятих в освіті, науці, культурі та мистецтві України, скоротилася з 3,0 млн. осіб до 2,1 млн. осіб [9, с. 36]. Скорочення на третину працівників тих галузей, які забезпечують відтворення народу, його фізичного, психічного та духовного здоров'я, обернулося соціальною катастрофою нашого суспільства, сприяло перетворенню українського народу на вимираючу націю.

Відтворення політичної системи України відбувається за моделлю, в якій влада виступає товаром. Посадовці використовують владу для збагачення, а гроші – щоб на «демократичних» виборах зберегти в своїх руках владу. Така модель не орієнтує державу ні на розробку стратегії

розвитку суспільства, ні на рефлексію тих процесів, що змінюють його. М.І. Дробноход резюмує: «Через ненаситність і аморальність, інколи примітивність й егоїстичне розуміння при владною і біля владною «елітою» соціально-економічних проблем розвитку, Україна, одна з найбагатших за природно-ресурсним потенціалом країн світу, на початку ХХІ ст. опинилася на задвірках цивілізації» [7, с. 15].

Процес відтворення техносфери засвідчує, що Україна втратила здатність реалізовувати масштабні проекти, які піднімають суспільство на вищий щабель прогресу. Техносфера кожної країни потребує постійної підтримки та ресурсів для забезпечення умов її функціонування. Саме науково-технічна політика має забезпечувати нормальне функціонування та розвиток техносфери. Фахівці визнають, що ринкові реформи завдали важкого удару по техносфері України, оскільки обумовили різке падіння рівня виробництва і платоспроможності на тлі високих темпів інфляції, позначилися неухильним зниженням інноваційної активності промислових підприємств, що набуло незворотного характеру. Так, якщо наприкінці 1980-х років питома вага підприємств, що розробляли і впроваджували нову продукцію, виробничі процеси або удосконалювали їх, у промисловості колишнього СРСР становила 60-70%, то в першій половині 1990-х рр. цей показник знизився більш ніж утричі. Проблема загострилася пізніше: якщо в 1997 р. питома вага кількості підприємств, що впроваджували інновації від загальної кількості промислових підприємств становила 17%, у 2000 р. – 18%, то у 2004 р. – 13,7%, у 2005 р. – 11,9%, у 2006 р. – лише 11,2%, у 2007 р. – 14,2%. Оцінку рівня інноваційної діяльності промислових підприємств визначає показник питомої ваги підприємств, що впроваджували інновації, порогове значення якого визначено у 25%, а в розвинутих країнах він складає 70-80%. Інноваційні чинники економічного зростання не відображені у програмних документах та реальних діях державної влади [20, с. 124-125]. З 1991 по 2012 р. чисельність науковців в Україні, за даними Державної служби статистики, зменшилася втричі – з 295 до 89 тис. [23]. В. Полохало був змушений «констатувати, що орієнтована на олігархів соціально-економічна і соціально-політична модель сучасної України є такою, в якій вітчизняна наука залишається незатребуваною і приреченою до деградації» [18].

Спад промислового та аграрного виробництва в Україні у 1991-2000 рр. пов'язаний із скороченням чисельності зайнятих продуктивною працею з 24 млн. осіб до 16,3 млн. У 2001р. вироблено електроенергії 58% до рівня 1990 р., вугілля – 51%, сталі – 61%, цементу – 26%, міндобриб – 46%, металорізальних верстатів – 3%, тракторів – 3%, автомобілів – 27% [4, с. 51-52].

За оцінкою фахівців, реформи агропромислової сфери в Україні призвели до постійного зниження обсягів виробництва сільськогосподарських культур і поголів'я худоби. За роки незалежності за обсягом виробництва багатьох видів сільськогосподарської продукції Україна відкинута майже на 40 років у минуле. Навіть порівняно з 1990 р., коли врожайність зернових становила 35,1 ц із га, вона знизилася до 19,4 ц із га, і в 2009 р. становила 29,8 ц із га. Урожайність пшениці в 2000 р. зменшилася майже удвічі (з 40,2 до 20 ц із га) і в 2009 р. становила 31,2 ц із 1 га. Поголів'я великої рогатої худоби скоротилося з 24,6 млн. голів у 1990 р. до 9,4 млн. у 2000 р. і до 4,8 млн. у 2009 р. (більше, ніж у 5 разів). За цей період поголів'я свиней знизилася з 19,4 млн. до 7,6 млн. у 2000 р. і в 2009 р. склало 7,6 млн.; череди овець і кіз зменшилося з 7,1 млн. голів до 0,4 млн. у 2000 р. і до 0,3 млн. у 2009 р. (майже у 23 рази) [6].

Зміну життєустрою народу в Україні періоду незалежності Е. Лібанова оцінила як комплексну гуманітарну й економічну катастрофу суспільства [16].

Ці тяжкі наслідки ринкових реформ суперечать національним інтересам українського народу, але вони стали закономірним результатом тієї стратегії ринкових реформ, яку проводило керівництво України в 90-х роках ХХ століття за вказівками іноземних радників. Відомі українські аграрії Д. Моторний, В.Плютинський, В. Ключ, О. Коросташов, М. Васильченко, С. Антоненко у своєму Зверненні доводять, що з усіх аграрних реформ найганебнішою була реформа, яка спрямувала агропромисловий комплекс України від колективних форм організації праці до фермерських господарств на основі приватної власності на землю. Так звана «земельна реформа» під керівництвом Л. Кучми, Л.Кравчука, В. Ющенко за сприяння групи економістів-іноземців під керівництвом Луїса Фаоро з компанії «Ті-Ар-Джі» та «Кемонікс Інтернешнел» (США) призвела до розвалу агропромислового комплексу України [10].

Академік Ю. Пахомов пояснив роль *неоліберальної моделі економіки*. В процесах моделювання посткризового світу найголовніше – відмовитися від неоліберальної моделі, що

офіційно зробили і США і Євросоюз. Неоліберальна модель була спроектована в Америці для підвладних, полуколоніальних країн. А в самих США найважливіші інновації вирощувалися всупереч цій моделі, під опікою держави і до того часу, поки не наступала фаза комерціалізації. А на попередніх етапах держава надавала субсидії, які вливалися в корпорації, щоб цього не взяла гору над довгостроковістю. В Україні поступили інакше – зруйнували планове господарство (хоча планування повинно бути іншим) і відкрили економіку для ринкових відносин, як нас навчили заїжджі радники. Все високотехнологічне було зруйновано стихійним ринком. А між тим США мають плани розвитку країни і на 5, і на 10, і на 50 років [17, с. 6].

Вітчизняні науковці розкривають зв'язок певних теорій західних авторів із процесами, що відбуваються в різних сферах суспільного життя сучасного українського суспільства. М.І. Сенченко зазначає, що для «обґрунтування» своїх расистських планів нового світового порядку закулісна влада розробила декілька теорій, обновила старі, точніше наповнивши їх новим змістом. Серед них важливе місце займає *теорія «золотого мільярда»*, включаючи зміст глобалізації щодо народів країн периферії. Дослідник зазначає: «Процеси глобалізації (установлення нового світового порядку) значною мірою засновуються на нових технологіях влади. Підпорядкування країн периферії досягалось гальмуванням їх розвитку. Для цих країн три складові прогресу (соціальна, цивілізаційна, модернізаційна) перетворилися у складові зі знаком мінус. По-перше, проводилася демодернізація країн – утискання високих технологій, «втеча мізків», перетворення країн в сировинний придаток. По-друге, зречення від традицій, від основ своєї цивілізації, прийняття західної цивілізації, американського способу життя за єдиний зразок. По-третє – організація соціальних протиріч, національних і соціальних конфліктів. Таким чином, умови розвитку перетворювалися на умови деградації» [19, с. 30, 35].

Аналізуючи сучасні *концепції глобалізації та глобального менеджменту*, О.Г. Білорус зазначає: «Західна глобалістська доктрина диктує парадигму, згідно з якою нова світова економічна система (глобалізм) є первинною і має абсолютний пріоритет щодо національних економік та держав» [3, с. 6]. У цьому контексті глобалізм сьогодні розглядається як організований процес, основне завдання якого – мобілізація і «збирання» всіх видів світових ресурсів в інтересах світового фінансово-олігархічного капіталу під виглядом прагнення до «глобального добробуту». Альтернатива глобалізму – глобальна системна інтеграція країн і народів з метою справедливого, урівноваженого розвитку людського суспільства в цілому. З глобалізмом тісно пов'язаний мондіалізм. Мондіалізм як феномен – це свідоме перетворення світового співтовариства у відкриту цілісну систему, основою якого є інтернаціоналізація капіталізму і технологічна революція, що виражається в посиленні транспарентності національних кордонів, взаємозалежності окремих людських співтовариств у планетарному масштабі й породжує відповідні ідеологію і стратегію. В ньому ідеться про ідеологію і стратегію зденационалізованих глобальних еліт, які транснаціоналізуються за спинами своїх народів і зраджують їх. Мондіалізація – це політико-управлінська сутність глобалізації, що полягає в цілеспрямованій стратегії зміни основ життя світового суспільства в напрямі перетворення його в об'єкт глобального управління [3, с. 6]. Аналіз *концепції мондіалізації* виявляє роль правлячих кіл України як прислуги світової фінансової олігархії, яка виступила знаряддям у проведенні неоліберальних реформ.

О.С. Шніпко описує схему керованої фінансової кризи, з допомогою якої міжнародна фінансова олігархія встановлює свій контроль над виробництвом і ресурсами суверенних держав. «Такі алгоритми впливу на формально суверенні країни ґрунтуються *на доктрині керованого хаосу*, теоретичним підґрунтям яких є розроблена в США «теорія керованого хаосу» (або «теорія керованої нестабільності»). Серед її основних авторів – З. Бжезінський (автор концепції американської всесвітньої гегемонії), Дж. Шарп (автор книжки «Від диктатури – до демократії»), С. Манн (автор книжки «Теорія хаосу і стратегічна думка», координатор «кольорових революцій» у пострадянських країнах)» [21, с. 143].

Нещодавно народний депутат, один із лідерів Партії регіонів, Борис Колесников дав інтерв'ю щотижневику «Дзеркало тижня». Депутат зазначив, що продуктивність праці в Україні складає 19% від продуктивності праці в США, 22-25% – у Західній Європі, 29-31 % від продуктивності праці в східній Європі. За оцінкою Б. Колесникова, жителі України працюють у 3,5 рази гірше, ніж у Східній Європі, в чотири рази гірше, ніж у Західній, і в п'ять разів гірше, ніж у США. Однак, за його словами, в цьому винні не українці, а відсутність засобів виробництва [2].

Як бачимо, у представників влади є розуміння того, що продуктивність праці в суспільстві, тобто рівень розвитку продуктивних сил, визначає рівень соціального розвитку суспільства, але при цьому замовчується той факт, що саме економічна політика правлячих кіл незалежної України здійснювалася під диктатом глобальних центрів і завдала величезних збитків продуктивним силам України. *Основне протиріччя суспільного розвитку сучасної України полягає в необхідності розвитку її продуктивних сил з метою модернізації суспільства і неможливістю розвивати продуктивні сили внаслідок залежності правлячих кіл України від глобальних центрів, які нав'язують їм певні моделі економічної політики, що суперечать потребам та інтересам українського народу.*

Дослідники вказують на очевидну важливість того, щоб в Україні була визначена економічна стратегія, виділені соціально-економічні проблеми, на вирішення яких повинні бути спрямовані зусилля науки [13, с. 14]. Ця стратегія повинна спиратися на науку. Наукоємність ВВП являє собою політичний вибір країною певної моделі економічного розвитку. Світ уже вийшов на показник видатків на науку в 1,7 % ВВП (2000 р.), коли починає «працювати» економічна функція науки. В країнах ОЕСР – 2,2%; Ізраїлі – 4,7 %; Швеції – 4 %. Україна поки що, як і інші пострадянські країни сильно відстає за цим показником. Цікавий той факт, що в Україні, починаючи з 30-х років до середини 50-х років минулого століття цей показник складав 1,7% ВВП, а потім наукоємність ВВП зростала до 1986 р., досягнувши 3-5% [13, с. 16].

Б.А. Малицький наводить таблицю, з якої видно, що на виробництві лише металу та іншої продукції з низьким рівнем добавленої вартості досягти високого рівня наукоємності економіки неможливо [13, с. 17].

Таблиця 1. Наукоємність продукції, виражена вартістю 1 кг цієї продукції

№ п. п.	Продукція	Ціна продукції (тис. дол. США за 1 кг)	Наукоємність, %
1	Ліки	до 15 000	40
2	Електроніка	20-100	15-20
3	Супутник	10-100	15-20
4	Літак	1-1,5	10-15
5	Танк	0,025-0,1	3-6
6	Метал	0,00025	1,5-2

Дослідник робить висновок: «Оскільки економіка України представлена в основному низькотехнологічними виробництвами, то об'єктивно підвищити загальну наукоємність ВВП можливо лише шляхом проведення структурних змін в економіці в бік збільшення частки високотехнологічних процесів. Це об'єктивна умова. Саме структура нашої економіки, те, як ми розвивалися в останні 20-30 років, тепер відображається на рівні наукоємності» [13, с. 17].

Позиція вищого керівництва України щодо вибору шляхів економічного розвитку України потребує окремого дослідження, але хочеться навести один фрагмент, що її яскраво характеризує. М.А. Павловський на парламентських слуханнях про демографічну кризу в Україні (21.12.2003 р.) зазначив, що уряд підписав угоду про вступ до Світової організації торгівлі на умовах, що ведуть до втрати 4 мільйонів робочих місць. Це сталося тому, що «Україна отримала незалежність, а керівники, вищі посадові особи залишилися залежними, їм подавай, бачте, іноземних радників-консультантів, ніхто не здатний мислити самостійно!» [5, с. 59]. Верховна Рада України прийняла законопроект «Засади відродження електронної промисловості», а Президент України Л.Кучма наклав вето. Без аргументів, щоб Захід не дратувати. Наш Президент – чемпіон світу по кількості вето на закони, які відроджують власне виробництво [5, с. 60].

О.С. Шнипко аналізує технологію «золотого корсета», яка дозволяє країнам-лідерам встановлювати економічний контроль над іншими країнами. *Доктрина-правило «золотого корсета»* в економічному контексті приписує «один розмір для всіх». Держава, що увійшла до

системи міжнародного поділу праці на умовах СОТ, зобов'язана дотримуватись ряду нормативів в організації власної економіки, що набули уніфікованого вигляду і нав'язуються всім без винятку країнам другого і третього світу. Суть цих вимог кодексу «золотого корсета»: а) зробити основою економіки приватний сектор; б) підтримувати незначний рівень інфляції; в) скоротити бюрократичний апарат держави до мінімуму; г) встановити невисокі тарифи на імпорт; д) скасувати обмеження на іноземні інвестиції, внутрішні монополії; е) здійснити масштабну приватизацію державних підприємств; є) відмовитися від квот на імпорт; ж) надати іноземцям право купувати акції та інші цінні папери без будь-яких обмежень [22, с. 44-45].

Замість розробки власної Стратегії інноваційного розвитку правлячі кола України беззастережно виконують вказівки Заходу. О.С. Шнипко зазначає, що «золотий корсет» від МВФ для України виявився залізними лецатами. Зокрема, категорично і беззастережно диктувалися: цілковита відмова від державного втручання в економіку; тотальна приватизація; реформи тільки на основі монетаристської політики; необмежена лібералізація зовнішньоекономічної діяльності; скасування дотацій сільському господарству та вугільній промисловості (для порівняння: на Заході сільськогосподарське виробництво допустяється: у США – понад \$ 10 тис. кожному фермеру щорічно, у країнах Євросоюзу – понад 20 тис. євро); відмова від державного замовлення на продукцію, що виробляється в країні (в бюджеті США його обсяг складає близько 20% ВВП, в Україні він на порядок менший); розбудова ринкової системи відповідно до моделі Чиказької школи (XVIII–XIX ст.), тобто «шокової терапії»; перетворення землі на вільний товар, її продаж (у більшості західних країн діє заборона щодо продажу землі іноземцям). Така ідеологія перетворень зруйнувала економіку, заклала основи корупції, організованої злочинності, збідніння суспільства, втрати державою політичної самостійності [22, с. 201].

Аналіз змін станів українського суспільства, що відбувалися під впливом певних стратегій, дає підстави для таких висновків: 1) Зміни життєустрою українського народу періоду незалежності засвідчують домінування негативних тенденцій у відтворенні людини, економічної системи, соціальної структури та політичної системи України, її техносфери, а разом з ними і соціокультурної сфери та способу життя громадян. 2) Домінування негативних тенденцій в соціально-економічному розвитку України обумовлено переважаючим впливом глобальних центрів Заходу, які нав'язали правлячим колам України цілу низку стратегій: неоліберальні реформи за моделлю Вашингтонського консенсусу, глобалізацію і мондіалізацію, доктрину «золотого корсета» тощо. 3) Реалізація цих стратегій призвела до ліквідації переважної частини високотехнологічного промислового виробництва в містах та колгоспно-радгоспної системи в селі, занепад та деградацію соціальної сфери. 4) Подальше ігнорування правлячими колами України життєустрою народу загрожує посиленням деградаційних процесів в українському суспільстві. 5) Стратегія розвитку сучасної України лише тоді забезпечить поступальний розвиток українського суспільства, коли в її основу буде покладено цілеспрямоване державне управління тими процесами, які в сукупності формують життєустрій народу.

Перспектива подальших досліджень вимагає розробки теоретичних засад стратегії розвитку України, що ґрунтується на феномені життєустрою народу.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Аутопоезис соціальних систем: монографія / за науковою ред. В.П. Беха / В.П. Бех; Мін-во освіти і науки, Нац. пед. Ун-т імені М.П. Драгоманова. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – 748 с.
2. Без огромных инвестиций Украина не достигнет уровня производительности труда даже восточноевропейских стран. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zn.ua/ECONOMICS/kolesnikov-podschital-chto-ukraincy-rabotayut-v-pyat-raz-huzhe-chem-amerikancy-131611.html>
3. Білорус О. Глобалізація та глобальний менеджмент: аналіз і реальність сучасних концепцій / О. Білорус // Економічний часопис. – 2003. – №9. – С. 3-7.
4. Гош О. Визначальний фактор відродження продуктивних сил України / О. Гош // Економіка України. – 2003. – № 6. – С. 49-56.

5. Демографічна криза в Україні. Її причини і наслідки. Зб. матеріалів. – К.: Парламентське видання. – 450 с.
6. Дмитриченко Л.А. Еволюція відносин власності в аграрному секторі економіки як прояв розвитку суспільної форми праці / Л.А. Дмитриченко // Проблеми и перспективы развития сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ: сборник научных трудов. – 2011. – Т. 1. – С. 233-238.
7. Дробноход М. Сучасні тенденції еволюційного розвитку людства і Україна / М. Дробноход // Освіта і управління. – 2009. – Т. 12. - № 3-4. – С. 7-23.
8. Дубровський М. Система і трансформації: програмне забезпечення розвитку сучасного профспілкового руху в Україні / М. Дубровський, А. Андрущенко // Профспілки України. – 2002. – № 5. – С. 25-28.
9. Збітнєв Ю.І. Біла книга України або Вашингтонський консенсус в дії. Наслідки економічних реформ 1991-2001 років / Юрій Іванович Збітнєв, Микола Іванович Сенченко. – К.: Вид. дім «Княгиня Ольга», 2003. – 250 с.
10. Звернення до Президента Віктора Ющенка, колишніх Президентів Леоніда Кравчука і Леоніда Кучми, народних депутатів України, обласних, районних і місцевих рад // Голос України, 17 лютого 2009 р., № 28 (4528). – С. 10-11.
11. Лібанова Е. Ціннісні орієнтації та соціальні реалії українського суспільства / Елла Лібанова // Економіка України. – 2008. – № 10. – С. 120-136.12.
12. Макогон Ю.В. Украина – МФВ и «двадцатка»: мифы и реалии / Ю.В.Макогон – [електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/.../236.pdf
13. Малицкий Б.А. Научно-технологическое прогнозирование как ответ на вызовы времени / Б.А. Малицкий // Наука та наукознавство. – 2006. – № 3. – С. 11-19.
14. Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця [та інші]. – К.: НВЦ НБУВ, 2010. – 232 с.
15. Павловський М.А. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія) / Михайло Антонович Павловський. – К.: Техніка, 2001. – 312 с.
16. Паніна Я. Ефект маятника / Я. Паніна // Вісник Пенсійного фонду України. – 2011. – № 9. – С. 6-7.
17. Пахомов Ю.Н. Основные задачи формирования посткризисной модели экономики Украины / Ю.Н. Пахомов // Економічний часопис України – XXI. – 2010. – № 1-2. – С. 4-5.
18. Полохало В. Зубожіння вітчизняної науки / Володимир Полохало // Голос України, 18 травня 2011 р., № 88 (5088). – С. 4-5.
19. Сенченко Н.И. Теория и практика невидимых войн / Николай Иванович Сенченко. – Киев: КИТ, 2009. – 504 с.
20. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця [та ін.]. – К. : НВЦ НБУВ, 2009. – 687 с.
21. Шнипко О.С. Економічна влада в системі соціальних координат / Олександр Сергійович Шнипко. – К.: ПАТ «ВІПОЛ», 2012. – 403 с.
22. Шнипко О.С. Інноваційний дефолт України: економіко-технологічний контекст. Монографія / Олександр Сергійович Шнипко. –К.: Генеза, 2009.–248с.
23. Юрій Е.О. Розвиток науки як фактор економічного росту України / Е.О. Юрій, О.М. Лютік // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету: збірник наукових праць. – Серія: Економічні науки. – 2012. – Вип. 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nvbdfa/2012_2/yuriy_e.pdf

SUMMARY

The article substantiates that the nature of the changes in the life of Ukrainian society during the period of independence does not correspond to the national interests of the Ukrainian people as caused primarily by the impact of strategies that were imposed from outside the ruling circles of Ukraine. Ukraine needs a development strategy based on living arrangement of the Ukrainian people and ensures its progress rather than degradation.